

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การวิจัยในชั้นเรียน คือการแก้ปัญหา พัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยครูผู้ปฏิบัติการที่มีมุมมองที่มากด้วยประสบการณ์ โดยอาชีพ เพราะครูอยู่กับข้อมูล สภาพและสิ่งแวดล้อมต่างๆ เกี่ยวกับนักเรียน ภายในชั้นเรียนที่ต้องประสบอยู่ทุกวัน ทำให้มีความเข้าใจในปัญหา และแนวทางพัฒนาที่ดีกว่า (อารีย์ เมธา ภาควิชา.2539 : 1)

การเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษา ได้มีการกล่าวไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลที่เกิดกับตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติจริง ประเมิน และปรับปรุงตนเองได้ เพื่อก่อให้เกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งตัวจักรสำคัญดังกล่าวคือ ครู ไม่ได้มีหน้าที่เพียงสอนเท่านั้น แต่จะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ครูจะมีหน้าที่โดยตรงในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กหรือผู้เรียน และการที่จะจัดให้ได้ดีนั้น ครูจะต้องเป็นนักวางแผนที่ดี เป็นนักคิดที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ครูจะต้องเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ติดตามข่าวสารใหม่ๆ และทันสมัย อยู่เสมอ ด้วยการแสวงหาความรู้จากระบบข้อมูลสารสนเทศสมัยใหม่ ตลอดจนข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเลือกบริโภคข้อมูลที่เป็นความจริงได้ อย่างชาญฉลาด เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และปรับใจให้เข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันให้ได้ (สุทธิพร คล้ายเมืองปัก. 2543:38 -39) ซึ่งแสวงหาความรู้เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้น กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับครูผู้สอน

การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom research) เป็นกระบวนการที่ครูใช้ในการศึกษาเพื่อ การแก้ปัญหา พัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนโดยการนำเอาประสบการณ์ที่สอน มาทำวิจัย ปัญหาที่นำมาวิจัย คือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนจากตัวนักเรียน และตัวครูเอง เป็นปัญหาที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ทันที ครูจะนำปัญหานั้นมาดำเนินการ ตามขั้นตอน กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยการกำหนดปัญหา ตั้งสมมติฐาน ทดลอง เก็บข้อมูล เป็นระยะ นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคำตอบสรุปผลและนำผลที่ได้มาแก้ปัญหาปรับปรุง และพัฒนาการเรียน การสอน จนกว่าจะได้รับผลที่พึงพอใจ ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย และ คุณภาพ ประโยชน์ที่ได้รับจะเกิดขึ้นกับนักเรียนโดยตรงเป็นอันดับแรก (สุวัฒนา สุวรรณเขต นิคม.2537 : 6 ; จิตราภา กุณฑลบุตร.2534 : 16 – 18 ; กมล สูดประเสริฐ.2531 : 1 – 7) ดังนั้น

การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นทั้งวิจัยปฏิบัติการ (Action research) และวิจัยประยุกต์ (Approach research) ที่ไม่ได้มุ่งเพื่อจะขยายความรู้เป็นหลักแต่มุ่งในแง่การใช้ประโยชน์เป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนางานในหน้าที่ของผู้สอนนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังข้อ 5 คือส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการต่างๆ และในมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา เพราะฉะนั้นการวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็น และสำคัญที่จะต้องทำควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้อีก ถ้าผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการทำวิจัยในชั้นเรียนก็จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้สอนเอง (ขจิต ฝอยทอง.2543 : 36)

การวิจัยในชั้นเรียน หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน คือการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับหลักสูตร วิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำสื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลโดยการศึกษาวิจัยนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการค้นหาคำตอบให้กับคำตอบที่ครูสนใจด้วยวิธีการเชิงประจักษ์ ครูทุกคนสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานสอน หรือเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยมีวิธีการง่ายๆ โดยครูสามารถทำวิจัยไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติการสอนประจำวัน สำหรับเรื่องที่จะนำมาศึกษาวิจัยนั้น ส่วนมากจะเป็นปัญหาที่ครูพบจากการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะแก้ปัญหา นั้น ๆ หรืออาจมาจากความคิดริเริ่มของครูในการที่จะพัฒนาปรับปรุงวิธีสอนที่จะใช้อยู่ในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยเห็นว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนจะทำกันมากโดยทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ประกอบกับการที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ได้เปิดโอกาสให้ข้าราชการครูใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนเป็นผลงานทางวิชาการในการขอเลื่อนตำแหน่ง (พีรวัฒน์ วงษ์พรม.2535 :5) จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมีความสนใจและตื่นตัวในการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดและพัฒนาการศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพ ได้รับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัด

การศึกษานั้นขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ เพราะครูเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการสั่งสอน อบรม
 เยาวชนของชาติให้มีความรู้มีคุณธรรม และค่านิยมต่างๆ ที่ดี (ธีระชัย ปุรุณโชติ, 2532 : 1) ครูจึง
 เป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร ดังคำกล่าวของ กมล สุด
 ประเสริฐ (2531 : 7) ที่ว่าที่ใดการศึกษาไม่ดี ที่ใดประชาชนไม่ดีนั้นอยู่ที่ตัวครู เมืองใดประชาชนมี
 อะไรต่าง ๆ ดีแสดงว่าเมืองนั้นมีครูดี ซึ่งเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของครูว่าครูมีบทบาท และ
 อิทธิพลต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก และการทำวิจัยในชั้นเรียนจะทำให้ครูได้รับทราบ
 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างดี การที่ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่ตรงปัญหา
 เพราะครูเป็นผู้พบปัญหาเอง เมื่อวิจัยแล้วสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ได้จริงดังที่ กมล สุด
 ประเสริฐ (เยาวภา เจริญบุญ, 2537 : 3 ; อ้างอิงมาจาก กมล สุดประเสริฐ, 2535 : 16) กล่าวไว้ว่า
 งานวิจัยที่ดีมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ที่สุด คือการวิจัยที่ได้จากครูผู้สอน ทั้งนี้เพราะ
 ครูผู้สอนจะอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนที่สุด คือการวิจัยที่ได้จะตรงและเป็นความจริง ผลการวิจัยที่ได้จะ
 เป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เมื่อพิจารณากการวิจัยเพื่อ
 พัฒนาการเรียนการสอนส่วนใหญ่พบว่า เป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยอยู่ภายนอกโรงเรียน ด้วยเหตุนี้ การ
 นำผลการวิจัยนั้นมาใช้จึงประสบปัญหาเกี่ยวกับการไม่เข้าใจปัญหาที่แท้จริง

จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดความสนใจว่ามีเหตุผลอะไรที่ทำให้ครูผู้สอนไม่ทำการวิจัย
 เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียนและการปฏิบัติงานในหน้าที่จากผลการสำรวจปัญหา
 ของ เยาวภา เจริญบุญ (2537 : 56) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัยใน
 โรงเรียน พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ครูผู้สอนทำวิจัยในโรงเรียน ได้แก่ ความต้องการในการหาวิธี
 สอนที่จะทำให้เด็กนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพื่อแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนใน
 เรื่องเกี่ยวกับการเรียน เพื่อทำผลงานอาจารย์ 3 การให้การสนับสนุนของผู้บริหารในการทำวิจัยใน
 โรงเรียน และเพื่อนครูให้ความร่วมมือกันทำวิจัยในโรงเรียน องค์ประกอบเหล่านี้เป็นสาเหตุที่
 สัมพันธ์กับการทำวิจัย เพราะเป็นพฤติกรรมการทำงานที่ต้องมีการแก้ปัญหา พัฒนาและปรับปรุง
 การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมถึงการแก้ไขปัญหการเรียนการสอนของครู

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ที่จะศึกษาปัญหาและ
 ความต้องการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ที่ได้ทำการวิจัยในชั้น
 เรียน และปัญหาที่ครูจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่
 เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่จะส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครู
 ผู้สอนให้ทำการวิจัยในชั้นเรียนต่อไป

การศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ส่งผลทำให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศชาติสืบต่อไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนระดับการศึกษาภาคบังคับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนระดับการศึกษาภาคบังคับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ระดับการศึกษาภาคบังคับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ที่มีระดับการศึกษาของครูผู้สอนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,858 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ปีการศึกษา 2548 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูปของ เครซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 338 คน แล้วสุ่มตามช่วงชั้นที่สอน อย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอน จำแนกตามอำเภอหรือกิ่งอำเภอ แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ คือ ระดับการศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่

1. ปริญญาตรี

2. สูงกว่าปริญญาตรี

ตัวแปรตาม มี 2 ตัวแปร ได้แก่

1. ปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน
2. ความต้องการในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การดำเนินการของครูอย่างเป็นระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการสะท้อนผลและหาวิธีการแก้ปัญหาตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน ด้วยกระบวนการวิจัยที่เชื่อถือได้ มีการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ทั้งในด้านที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการบริหารจัดการเรียนการสอน

ปัญหาในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง อุปสรรคในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านความรู้และทักษะที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน และด้านปัจจัยเกื้อหนุนในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นความคาดหวังในการพัฒนา

ความต้องการในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ความต้องการช่วยเหลือเพื่อให้สามารถในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 จนถึงช่วงชั้นที่ 3

การศึกษาภาคบังคับ หมายถึง การศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถึงชั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่เป็นของรัฐบาล ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบปัญหาและความต้องการในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ของ ครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผน กำหนดนโยบายการพัฒนาปรับปรุง แก้ไขการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรและครู ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542